

บทที่ 4

ข้อมูลเบื้องต้นของผู้ให้ข้อมูลหลัก

สิ่งหนึ่งที่มีความจำเป็นเบื้องต้นที่ต้องทำความเข้าใจคือสิ่งที่พื้นฐานสำคัญของพฤติกรรมกรรการบริโภคเทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้ของครู นั่นคือประสบการณ์ในอดีต เพราะเหตุใดจึงมีครูเพียงบางกลุ่มที่ยอมรับและปรับตัวในขณะที่ครูอีกกลุ่มหนึ่งปฏิเสธที่จะเกี่ยวข้องกับเทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้ บางครั้งอาจดูเหมือนการบริโภคเทคโนโลยีเป็นศรัทธาใหม่ของครู แท้จริงแล้วนั้น ต้องใช้วิจารณญาณกลั่นกรองว่าเทคโนโลยีที่กำลังเป็นที่นิยมในปัจจุบันนั้น เป็นสิ่งจำเป็นต่อการดำรงชีวิตอยู่ ต่ออาชีพ หรือเป็นไปเพียงเพื่อยกระดับให้ตนเองในสังคม ของครู ทั้งนี้เพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานในการทำความเข้าใจต่อประเด็นที่นำครูไปสู่กระบวนการบริโภคเทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้ หันมาสนใจและลงทุนกับเทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้มากขึ้น ดังนั้นจึงมีความจำเป็นที่ต้องมองให้ลึกซึ้งถึงประสบการณ์ที่เกิดขึ้นในลำดับชีวิตที่ผ่านมาสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องที่อยู่เบื้องหลังกระบวนการคิดและการตัดสินใจเข้าสู่กระบวนการบริโภคเทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้ของครูแต่ละคน ภายใต้กระบวนการปฏิสังสรรค์ในชีวิตประจำวันระหว่างที่ครูกำลังดำเนินอยู่นั้น การวิเคราะห์ถึงความเป็นมาของแต่ละบุคคลเป็นสิ่งที่ช่วยให้เข้าใจอย่างถ่องแท้ถึงการให้ความหมายและการตีความแกสิ่งต่าง ๆ จากพื้นฐานประสบการณ์ชีวิตที่แต่ละคนได้รับมา โดยการศึกษาวิเคราะห์เป็นรายการณแล้วนำผลการวิเคราะห์มาสรุปหาจุดร่วมอันเป็นลักษณะของพฤติกรรมกรรการบริโภคเทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้ของครู

สำหรับการศึกษาคั้งนี้ผู้วิจัยเลือกกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักแบบเฉพาะเจาะจงเพื่อเป็นตัวแทนของปรากฏการณ์ที่ต้องการศึกษา 3 ลักษณะได้แก่ กลุ่มเมืองคืออำเภอเมืองอำนาจเจริญจำนวน 4 คน กลุ่มชนานเมืองคืออำเภอลืออำนาจจำนวน 5 คน และกลุ่มชนบทคืออำเภอชานุมานจำนวน 4 คน รวมทั้งหมด 13 คน โดยผู้วิจัยใช้วิธีการสัมภาษณ์อย่างเจาะลึกในการเก็บรวบรวมข้อมูล สำหรับการศึกษาคั้งนี้ทั้งผู้วิจัยและผู้ให้ข้อมูลหลักใช้ทั้งภาษาไทยกลางและภาษาไทยอีสาน เพื่อให้เกิดความชัดเจนต่อการวิเคราะห์ เพื่อสร้างความเข้าใจตรงกันโดยวิเคราะห์ครอบคลุมถึงประเด็นสำคัญ ๆ ที่จำเป็นต่อการอธิบายว่าอะไรเป็นตัวกระตุ้นหรือบ่งบอกว่าครูต้องบริโภคเทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้ วิธีดำเนินการจัดหาเพื่อให้ได้มาซึ่งเทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้เป็นอย่างไร เมื่อได้มาแล้ววางแผนการใช้อย่างไร เพราะเหตุใดจึงใช้วิธีนั้น ใช้นานแค่ไหน และมีการหยุดใช้หรือไม่ เพราะเหตุใด ซึ่งในการวิเคราะห์อันดับแรกนี้เป็นข้อมูลด้านครอบครัวของครูผู้ให้ข้อมูลหลักทำให้ทราบถึงข้อมูลเกี่ยวกับเพศ สถานภาพ จำนวนบุตร-ธิดา และข้อมูล

ประสบการณ์ด้านอาชีพของผู้ให้ข้อมูลหลักทำให้ทราบถึงอายุราชการ ประสบการณ์การเปลี่ยนวิชาที่สอน ประสบการณ์การเปลี่ยนระดับชั้นที่สอน และผลงาน ซึ่งสรุปออกมาเป็นตารางได้ดังนี้

ตารางที่ 1 ข้อมูลด้านครอบครัว

คนที่/ ลักษณะ	เพศ	สถานภาพ	จำนวนบุตร-ธิดา
1. เมือง	ชาย	สมรสกับครู	1
2. เมือง	หญิง	สมรสกับครู	3
3. เมือง	หญิง	หม้าย	2
4. เมือง	ชาย	สมรสกับครู (อัตราจ้าง)	2
5. ชานเมือง	หญิง	สมรสกับครู	2
6. ชานเมือง	หญิง	โสด	
7. ชานเมือง	ชาย	สมรสกับครู (อัตราจ้าง)	1
8. ชานเมือง	ชาย	สมรสกับครู	2
9. ชานเมือง	ชาย	สมรสกับครู	2
10. ชนบท	หญิง	โสด	-
11. ชนบท	ชาย	สมรสกับเจ้าหน้าที่สาธารณสุข	2
12. ชนบท	หญิง	หม้าย	2
13. ชนบท	หญิง	สมรสกับครู	3 (บุตรบุญธรรม)

จากตาราง การเปรียบเทียบข้อมูลด้านครอบครัวของผู้ให้ข้อมูลหลัก ทั้ง 3 ลักษณะมีทั้งสมรสแล้ว โสด และหม้ายอันเป็นสถานภาพของบุคคลในสังคม โดยคู่สมรสส่วนใหญ่มีอาชีพรับราชการครูเช่นเดียวกัน มีเพียงครูชายจากกลุ่มชนบทที่สมรสกับเจ้าหน้าที่สาธารณสุข และคู่สมรสมีความเห็นตรงกันในการบริโภคเทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้

“แฟนก็เป็นครูเขาก็ทำผลงานเหมือนกัน เห็นตรงกันว่า เอ้อ อยากได้พวกเทคโนโลยีอะไร ๆ นี่มาช่วยนะ...”

(ชานเมือง อายุราชการ 22 ปี สอนคณิตศาสตร์และคอมพิวเตอร์)

“ทั้งสามมีและก็ตัวเอง เราเป็นครูและก็วิทยากรอบรมเหมือนกันด้วยล่ะฮะไอ้พวกเทคโนโลยีสมัยใหม่ต่าง ๆ นี่เห็นด้วยกันเลยว่าจำเป็นอยู่แล้วชอบเหมือนกันด้วยฮะ”

(ชนบท อายุราชการ 20 ปีสอนภาษาอังกฤษ)

จำนวนบุตร-ธิดาส่วนใหญ่มี 1-3 คน โดยครูหญิงจากกลุ่มชนบทที่มีบุตรบุญธรรม 3 คน ไม่ว่าจะอยู่ในสถานภาพใด มีบุตร-ธิดาจำนวนเท่าใดก็ได้เป็นปัจจัยที่เป็นตัวกำหนดเลยที่เดียว เป็นเพียงแต่ตัวเชื้อให้เกิดปรากฏการณ์การบริโภคเทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้ เช่นกรณีของครูหญิงจากกลุ่มเมืองเป็นหม้าย มองว่าการบริโภคเทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้เกิดจากความสนใจส่วนตัวแต่จะต้องปรึกษาหรือพูดคุยกับลูกทุกครั้งเพราะลูกทั้ง 2 คนกำลังศึกษาในระดับมหาวิทยาลัยที่มีความรู้ในเรื่องเทคโนโลยี

“ลูก 2 คนเค้าก็เก่งกันนะนะคะทั้ง 3 คนเลย แม่ ลูกสนใจในเรื่องพวกนี้พวกเทคโนโลยีพวกนี้พอคนไหนมีความรู้เรื่องไหนก็มาคุยกันในบ้านเวลาที่กลับมาจะมาคุยกันแต่ก่อนถ้าอันไหนเราอะไรละ อืม ก็คือไปอบรมด้วยกันแล้วมาฝึกใช้ที่บ้าน”

(เมือง อายุราชการ 24 ปีสอนวิทยาศาสตร์)

“ลูกเราก็ออยู่ในวัยเรียนนะคะก็เค้าอยู่ในยุคที่มันยังงี้ละเค้าเรียกว่ายุคเทคโนโลยีมาแรงนะคะคือที่โรงเรียนเค้าก็ได้ใช้ได้เรียนพวกนี้ด้วยซึ่งแต่ก่อนตามโรงเรียนเนี่ยจะไม่มีตรงนี้”

(เมือง อายุราชการ 19 ปีสอนภาษาไทยและการงานอาชีพฯ)

ในขณะที่ครูหญิงจากกลุ่มชานเมืองสถานภาพโสด มองว่า ระหว่างที่ยังเป็นโสด ต้องการอยากได้อะไรต้องบริหารจัดการเป็นช่วงเวลาที่ไม่ง่วงกับการวางแผนใช้เงินกับเรื่องอื่น ๆ ส่วนกรณีครูชายจากกลุ่มชนบทที่สมรสกับเจ้าหน้าที่สาธารณสุขมองว่า เป็นช่วงเวลาที่สำคัญที่จำเป็นต้องบริโภคเทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้เพราะลูก ๆ กำลังอยู่ในวัยศึกษาเล่าเรียน ดังนั้นเห็นได้ว่าไม่ว่าอยู่ในสถานภาพใด ไม่มีบุตร-ธิดาหรือมีบุตร-ธิดาจำนวนเท่าใดก็สามารถเข้าสู่กระบวนการบริโภคเทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้ได้เช่นเดียวกัน ผู้วิจัยสนใจนำเสนอข้อมูลด้านครอบครัว ตามแนวคิดหลักการของ ยศ สันตสมบัติ ที่เสนอว่า การเผยแพร่วัฒนธรรมบริโภคนิยมผ่านทางครอบครัวเดียว ซึ่งเป็นหน่วยแห่งการบริโภคที่ซื้อสินค้ามากที่สุด ไม่ว่าจะเป็นอุปกรณ์ไฟฟ้าและข้าวของเครื่องใช้ต่าง ๆ

ตารางที่ 2 ข้อมูลประสบการณ์ด้านอาชีพครู

คนที่/ ลักษณะ	อายุราชการ	ประสบการณ์การสอน		ผลงาน
		เปลี่ยนวิชา ที่สอน	เปลี่ยนระดับชั้น ที่สอน	
1. เมือง	20	เคย	เคย	
2. เมือง	19	เคย	เคย	ครูดีเด่น
3. เมือง	24	ไม่เคย	เคย	อาจารย์ 3, ครูดีเด่น, ครูต้นแบบ
4. เมือง	20	เคย	เคย	อาจารย์ 3, ครูต้นแบบ, นักศึกษา ป.โท
5. ชานเมือง	14	เคย	เคย	ครูดีเด่น, ครูต้นแบบ นักศึกษา ป.โท
6. ชานเมือง	3	เคย	เคย	ครูจากโครงการครูทายาท
7. ชานเมือง	10	เคย	ไม่เคย	ครูดีเด่นด้านการป้องกัน และต่อต้านยาเสพติด
8. ชานเมือง	7	เคย	เคย	ครูผู้มีผลงานดีเด่น
9. ชานเมือง	22	ไม่เคย	เคย	ครูต้นแบบ, ครูดีในดวงใจ วิทยากรอบรมลูกเสือ
10. ชนบท	10	เคย	เคย	ครูดีเด่น, ครูต้นแบบ นักศึกษา ป.โท
11. ชนบท	23	เคย	เคย	ครูผู้สอนดนตรีดีเด่นระดับ จังหวัด
12. ชนบท	31	เคย	ไม่เคย	ครูต้นแบบ, นักศึกษา ป.ตรี สาขาเทคโนโลยีนวัตกรรม ทางการศึกษา
13. ชนบท	20	เคย	เคย	ครูดีเด่น, ครูต้นแบบ, ครูเสมาทองคำ, วิทยากร อบรมครูภาษาอังกฤษ

จากตาราง ข้อมูลประสบการณ์ด้านอาชีพของผู้ให้ข้อมูลหลักเป็นตัวอย่างหนึ่งในการกระตุ้นให้ครูพัฒนาไปสู่กระบวนการบริโภคเทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้

อายุราชการ

ครูผู้ให้ข้อมูลหลักมีอายุราชการตั้งแต่ 3-31 ปี โดยครูที่มีอายุราชการมากเรียกว่า “ครูรุ่นเก่า” ครูที่มีอายุราชการยังไม่มากเรียกว่า “ครูรุ่นใหม่” (เป็นภาษาที่ครูใช้เรียกแทนตัวเอง) เห็นได้ว่าครูผู้ให้ข้อมูลหลักจากกลุ่มชานเมืองที่มีอายุราชการน้อยสุด (3 ปี) ห่างจากครูผู้ให้ข้อมูลหลักจากกลุ่มชนบทที่มีอายุราชการมากที่สุด (31 ปี) คือ 28 ปี เห็นได้ว่าเป็นครูรุ่นเก่าหรือรุ่นใหมก็สามารถพัฒนาไปสู่กระบวนการบริโภคเทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้ได้

“...ฉันถือว่าเป็นครูมาหนึ่งโคโนแล้วเนาะบักหม่องไปหม่องมาเฮามันครูรุ่นเก่าพอมิแนวทางมีเป้าหมายเฮ้อ เอะละเต๊ะบ้านนิฮยังกะลื้อชื้อหามาใช้ลันตัว”

(ชนบท อายุราชการ 31 ปีสอนคอมพิวเตอร์)

“อย่าลืมหาครูเก่าครูใหม่ความหมายผมถึงแม้ว่าลืเป็นครูเก่าครูใหม่บ่สำคัญมันสำคัญตรงที่หว่าเรา (นโยบายรัฐ) เปิดทางให้แล้วจะของกะต้องเฮ็ดเอาเต๊ะบ้านนิฮอย่างผมนิเป็นครูกะลื 10 ปีละต้องพยายามชนชววยสร้างสมผลงานมันดีตรงที่หว่าเทคโนโลยีต่าง ๆ นี่ละลืมาล่อย”

(ชานเมือง อายุราชการ 10 ปีสอนการงานอาชีพและเทคโนโลยี)

ประสบการณ์การสอน

ประสบการณ์ด้านการสอนในที่นี้คือเหตุการณ์สำคัญที่เคยประสบมา โดยให้ความสำคัญแก่ประสบการณ์ด้านการเป็นครูผู้สอนสองด้าน คือ ด้านแรก “ประสบการณ์การเปลี่ยนวิชาที่สอน” โดยส่วนใหญ่ผู้ให้ข้อมูลหลักเคยผ่านประสบการณ์การเปลี่ยนวิชาที่สอน มี 2 กรณีจากครูกลุ่มเมืองและชานเมืองที่ไม่เคยเปลี่ยนวิชาที่สอน กรณีครูหญิงจากกลุ่มเมืองตั้งแต่บรรจุเข้ารับราชการครูได้รับมอบหมายให้สอนวิชาวิทยาศาสตร์และวิชาที่เกี่ยวกับวิทยาศาสตร์มาโดยตลอดเนื่องจากจบการศึกษาจากสาขาวิชาวิทยาศาสตร์ทั่วไป กรณีของครูชายจากกลุ่มชานเมืองจบการศึกษาจากการประถมศึกษา แต่มีความสามารถด้านการสอนคณิตศาสตร์ตั้งแต่บรรจุเข้ารับราชการครูได้รับมอบหมายให้สอนวิชาคณิตศาสตร์มาโดยตลอด

“...แต่ก่อนสอนคนกรรมสอนนาฏศิลป์พวกนั้นละบ้านนิกะจั่งมาสอนเกี่ยวกับวิชาคอมพิวเตอร์ ดูแลห้องคอมพิวเตอร์ คือหว่าเฮากะได้เขียนด้านนี้นำหนา (เขียนสาขาฮยังกะ?) เทคโนโลยีและนวัตกรรมทางการศึกษา...”

(ชนบท อายุราชการ 31 ปีสอนคอมพิวเตอร์)

ประสบการณ์การเป็นครูผู้สอนอีกด้านหนึ่ง คือ ครูผู้ให้ข้อมูลหลักเคยผ่าน
 “ประสบการณ์การเปลี่ยนระดับชั้นที่สอน” ในที่นี้หมายถึงเปลี่ยนจากระดับชั้นประถมศึกษาเป็น
 ระดับชั้นมัธยมศึกษา ครูเกือบทั้งหมดเคยผ่านประสบการณ์การเปลี่ยนระดับชั้นที่สอน มีเพียง 2
 คนที่ไม่เคยเปลี่ยน กรณีของครูชายจากกลุ่มชานเมืองตั้งแต่บรรจุเข้ารับราชการได้รับมอบหมาย
 ให้สอนระดับชั้นมัธยมศึกษามาโดยตลอด และกรณีของครูหญิงจากกลุ่มชนบทที่สอนในระดับชั้น
 มัธยมศึกษาปีที่ 1 ถึงมัธยมศึกษาปีที่ 3 มาโดยตลอด

“เผื่อนกะอยากเปลี่ยนแปลงจะขอเดี้นั้นกะเลยขอย้ายมาสอนสายมัธยมมันมีอียัง
 หลายอย่างน่าสนใจดีตัวละสอนมัธยม...”

(ชานเมือง อายุราชการ 14 ปีสอนภาษาอังกฤษ)

“...กะย้ายมาสอนสายมัธยมเนาะได้เป็นผู้รับผิดชอบห้องปฏิบัติการภาษา พวกงาน
 ดาวเทียมนี่ละคะ”

(ชนบท อายุราชการ 10 ปีสอนภาษาอังกฤษและศิลปะ)